

חצי יובל שנים
ל ב ר ב ט ר ו ן

יובל המשין

גבעת חיים

הקיבוץ הפאוחד

י"ח סיון תשכ"ד
29 במאי 1964
מס' 19

המומים ואבלים אנו עומדים עם רבקה והילדים על קברו של

צ ב י פ ו ל ק

צבי נולד בשנת 1926 בכפר הונגרי, כילד שני להוריו-
אחותו קלרי ב-4 שנים בוגרת ממנו. ב-1928 עקרה המשפחה
העירה, לפורו של בודפשט. שם אביו היה פועל בבית-חרושת,
חיי משפחה פרולטרית בתנאים הקשים של שנות השלשים.

צבי למד תחילה בבי"ס יהודי ואחרי כן בבי"ס עממי
כללי. בגיל 14 התחיל לעבוד, כשוליה במקצוע המתכת.
בראשית 1944 נלקח עם כל הצעירים היהודים בני גילו למחנה
עבודת כפייה - וההורים להשמדה. בסוף 1944 צעד עם
"מצעדי המוות" מערבה עם הנסיגה בפני התקדמות הרוסים.
פלוגתו הגיע לגראץ ומשם, מי שלא כרע בטיפוס, לעבר
מאוטהאוזן. כאן נפגש במקרה עם אחותו, וכאן הם שוחררו
על ידי הצבא האמריקאי.

אחרי שובו להונגריה הצטרף לקבוצת הכשרה וכבר
באפריל 1946 עבר ליוגוסלביה וביולי עלה ארצה. ממחנה
העצורים בעתלית ברח ובסתו התרכזו קבוצתו בגבעת-חיים.
דרכו במשק ידועה לכל - מהסואופרטיב לסידור-עבודה
ולריכוז-קניות, הקופת נופש קצרה במקצוע, ושוב ריכוז-
קניות, ולימודים עצמיים, וסמינר, וגזברות ...

וגדול גדול הכאבו
היה איש - וראו, איננו עוד
ושירת חיינו באמצע נפסקה.

ב מ ז כ י ר ו ת

עדיין איננו תופסים את מלוא משמעות האסון.
קשה לשבת שוב ולדון בדברים שוטפים. משהו מטעם הדברים
ניטל למול גודל האבדה שאבדה לכולנו.

הרגשת יחמות מלוח כל פגישה ופגישה של המזכירות. אין
יכולים להשלים עם המחשבה שצבי איננו עמנו, דן עמנו, מביע
דיעותיו כשמדי פעם בפעם אנו מצפים לדעתו בענין זה או אחר,
דעה שיש לה משקל רב בהחלטה, שקולה ועניינית.

ואם כי אנו מצוים להמשיך חשים תחושה עמוקה של אבדן.
אבדן חבר שלכל אחד ואחד מאתנו היה חבר יקר, ישר והוגן.
קשה לעבור לענייני יום-יום, אם כי הכרח לעשות זאת.

מישיבות המזכירות

ק ל י ט ת נ ו ע ר : החקיים דיון בענין החזקתה של
חברת הנוער הקיימת במשק וכן בדבר קליטת חברה חדשה. לבני
הנוער הנמצא במשק, מועד גיוסו לצבא יכתיב לנו את תקופת
השארות במשק. - בענין קליטת חברת נוער חדשה, המזכירות
רואה כחיובי המשך חנוך נוער אצלנו, אך מתנה את הדבר בצוות
מחנכים מסודר, הדורש שני מורים שהאחד מהם חנו גם מדריך,
ושתי מטפלות בשלב הראשון של הקליטה. - בימים הקרובים תבקר
אצלנו ועדת הנוער של הקה"מ ולאור הדיונים עמה נחליט בדבר.

ת ח ב ו ר ה : כבר מזמן אנו נדרשים לברר לעצמנו את
ענייני התחבורה, והכוונה לענייני הרכב הקטן. יש לברר מהם
כלי הרכב שנחזיק במשק, חלוקתם לפונקציות, רשיונות, בחירת
מצב הרכב והידושו; בירורים על שימוש ברכב לצרכים שונים;
ארגון וריכוז ענייני הובלה, ועוד.

החקיים דיון ראשון במזכירות; הוצגו
חבעיות, וסוכם להכין חומר לשם הבחנת הדברים. ישנה כוונה
להטיל השנה על ועדת המשק את הכנת הכנייה ההשקעות היצרניות
לשנה הבאה, וגן חלק מבעיות התחבורה יצטרכו להיות נידונים
בוועדת המשק, בחלקים אחרים נצטרך לשתף את ועדת החברה
בבירור. - בעיה קשה הנה הבקורים בבתי-חולים. קיימת הצעה
שיש לממש אותה - לגייס חברים בעלי רכב העובדים בחוץ להש-
תתף בתורנויות בענין זה.

ע ב ו ד ה : על הגיוס לדילול תפוחים כבר הוחלט באספה.
המטע הוא עמוס פרי ועומדת לפנינו עבודה רבה של דילול.
החברים נתבעים להענות לקריאת הגיוס, ואנו מקווים כי בחקופת
חמרי יגמול לנו המטע על מאמצינו.

ה ב ר א ה ו נ ו פ ש : ועדת החברים הביאה בפני המז-
כירות את ענייני ההבראה. בינתיים שמענו שרבים מן החברים
הזכאים השנה לנופש עדיין לא סיכמו דעתם בנידון. אם לא נו-
דרו אנו עלולים למצוא עצמנו ללא מקומות נופש מחאימים. על
כן על החברים לפנות מיד אל ועדת החברים ולהסדיר את ענייני
ההבראה שלהם.

ב נ י ה : החקיים דיון בענייני שיכון למוסדות שונים.
בינתיים סוכם לשכן ספרות, קוסמטיקה ואת הטיפול בפרפין
בגן הילדים שמאחורי מחסן הבגדים החדש. אנו מקווים כי
לקראת חג המשק נוכל לפתוח מוסד זה בצורה נאה ומסודרת
לשרות החברים.

-- אשר לצריף שלינגר, סוכם לשכן בו את שאול א.
וכן ישמש הצריף אולפן ללומדי נגינה על פסנתר אצל שאול.

-- אנו מקווים להשלים את מרפסת בית-התרבות
לקראת חג המשק.

-- נידונה תכניה בצוע עבודות שונות במשק. יש
מספר עבודות דחופות שיש לבצע אותם בחודשים הקרובים, הן
במשק והן בסקטור הצרכני.

ק ל י ט ה : סוכם לטפח למשפחות העולים הנמצאים אצלנו
מספר מצרכים ראשוניים שעדיין הם חסרים אותם. נשתדל לבצע
את ההחלטה בהקדם האפשרי ואנו מקווים כי צעדים אלה יוסיפו
לקליטתם הטובה במשק שכה אנו מברכים עליה.

- x - x - x - x -

אא הנה ועזרא סימון הודיעו על עזיבתם את המשק.

אא אורי ויהודיה אגסי עברו לקבוץ ראש-הנקרא.

אא סבא קפלן עבר אל בתו בקבוץ יגור.

אא אלעזר בדר (=ושל) סיים את גיוסו בוועדת התרבות של
קה"מ וחזר למשק.

אא זיגי אשכנזי גויס לוועדת הקליטה של הקבוץ, לעבודה
בנמל הפלגה של העולים.

אא הח" מרטל וינמן עובר אלינו ממשק עינת, כמועמד.

אא מ ז ל ט ו ב למשפחה צדוק וליהודיה ובנו בדפנה
להולדת הבת - הנכדה.

אא בגיוס ערב המוני של חוג הנוער והכיתות הגבוהות -
ובעזרת חלק מבני הכיתות הבינדריות - הובלנו הגורנה
5500 חבילות חציר.

ליובל ה-25 של הנובסרון

ילדי העולם - הקשיבו!

ההכנות להצגה "ילדי העולם- הקשיבו" התחילו לפני 4 שנים. הכוונה היתה לצאת עם הצגה חדשה לגמרי, הצגה המונית אשר תמלא ערב שלם.

בחרנו באגדות-עם, כמתאימות ביותר להיאסרון בובות, ובכדי לתת להן מסגרת נכתב מחזה מקורי קטן: הילדים, הנדחקים מרוב הענוגותיהם ועסקיהם של המבוגרים בשעות הפנאי, מחליטים להתקומם ולכנס בכוחותיהם הם כנס של ילדי כל העולם.

המשך הוא על דרך הדמיון. איך יתקשרו ביניהם? כמובן בטלפון של ילדים - שתי קופסאות פה קשורות בחוט. והרי זה פלא: לכל ילד קטן בכל אתר ואתר יש טלפון כזה והוא שומע ונשמע. ואיך יגיעו לכנס? בעזרת הצעצוע האהוב- יושבים בתוך האוטו או האוירון, רכובים על סוס העץ או הדובי.

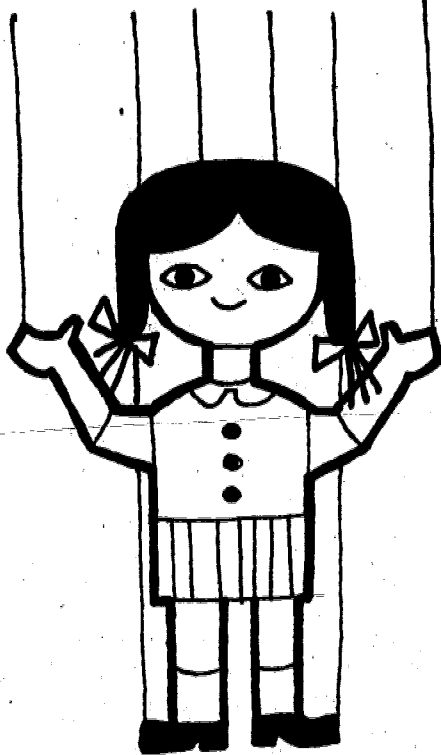
כככל קונגרס הגון - נאומים, החלטות, תכנית אמנותית, וזו נחתה מקום

להצגה של שלש אגדות-עם: רוסית (דג הזהב), ישראלית (נרקיס מלך הביצה) ואפריקאית. הסיום הוא שוב במסגרת כנס הילדים: החלטות, שירת ההימנון ע"י מקהלת בובות גדולה.

מי ומי העושים במלאכה?

את דוד בן-שלום אין צורך להציג. בשנים האחרונות הוא היה תכונן במשק, דואג לנקיון המחנה ולפעולה תקינה של רשת הביוב. גם בשנות ההכנה להצגה הוא עובד בזה 5 שעות ביום. מחבר המחזה, יהושע, במאי של רבות מהצגות הילדים שלנו, עתה בהכשרה לקראת עבודתו כמורה במשק.

מפעלי הבובות הן 7 בנות מהכיתות הגבוהות של ביה"ס

שיכון ותיקים בקומות יים

ההצעה הזאת איננה חדשה, אך היא כיום אקטואלית יותר מאשר בכל עת אחרת. לא נשאר במחנה שלנו פספיק מקומם לביניהם נוספת!! את מעט המקום שנשאר לנו אנו חייבים לנצל ניצול מקסימלי.

להקלת ההסבר תלינו את תכנית המחנה בכניסה לחדר-האוכל וסימנו בעיגול אדום את המרחק של 300 מטר מחדר-האוכל. מן המוסכמות בתנועה הקבוצית הוא שמרחק זה הוא גבול בל יעבור ויש למנוע שחברים ילכו עוד יותר רחוק לארוחות, למחסן-גדים לבתי-ילדים ולמוסדות אחרים. את ההנחה הזאת מאשרים גם במשקנו כל אלה אשר דירותיהם נמצאים בערך במרחק זה מן המרכז - בקרבת המרפאה או בשורות האחרונות של שיכון הזתי-קים ובצפון. במדה שהחברים מתבגרים נהפך להם מרחק זה למכ-שול רציני ברצונם להגיע לחדר-האוכל, אך גם חבר צעיר אינו משלים עם מרחק גדול מזה.

אם אנו מקבלים את ההנחה שמרחק של 300 מ' הוא גבול המותר, הרי מתברר מיד ש-4/5 מהשטח כבר בנויים ופחות מ-1/5 נשאר לבניה בעתיד. אמנם יש פה ושם שטח בלתי מנוצל, כגון מזרחה מהמרכז בדרך לנגריה ועוד, אך אלה אינם שטחים מתאימים לשיכונים והם מיועדים לענפי חצר, מלאכה או מחסנים.

לבנית שיכונים בעתיד נשאר בעיקר שטח המרעה עד לצריפים בצפון ועד לכביש החדש. הצריפים, בהם גרים הבנים בתקופת הצבא ואחריה, הם מבנים ארעיים כמו כל צריף עץ וניתנים להעברה. אולם דבר זה כרוך בהוצאות גדולות, וגם אין נראה מקום מתאים אחר בשבילם במחנה. אבל אפילו יחד עם שטח הצריפים לא נשאר יותר מ-23 דונם לבנית שיכונים, לעומת 83 דונם עליהם כבר בנויים שיכונים.

מוסדות הממשלה מתכננים כעת תכניות על בניה גדולה של שיכונים בתנועה הקבוצית ויש סכויים שנבנה בעתיד יותר מב-עבר. ב-10 השנים האחרונות בנינו 66 יחידות דירות: לפני 7 שנים 24 דירות שיכון-עולים, לפני 5 שנים 20 דירות שיכון ותיקים, והשנה גמרנו 16 יחידות ועוד 4 נמצאים בבניה - כל זה רק שיכוני חברים, ללא בניה לילדים ולמוסדות. אם נניח שנבנה בקצב דומה ולא ננצל את תכניות הממ-שלה להגביר את הבניה, הרי ננצל את כל הוזרבה העומדת לרשותנו תוך 10 שנים - אם נמשיך לבנות כמו עד כה באופן שגרתי ובקומה אחת.

בשנים קודמות הרחקנו בל בית משכניו כי נדמה היה לנו שיש לנו "המון" מקום, ושכל בית זקוק להרבה דשאים וגינות

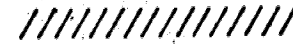
(המשך בדף 9)

העוסקות בחזרות - ובשבעות האחרונות באופן אינטנסיבי ביותר -
כמובן נוסף על עיסוקיהן הרגילות בלימודים, עבודה, נגינה,
ספורט ועוד. הן התקשרו לעבודה זו מעל לכל משוער. מובן
שמשתק בובות הוא שונה לחלוטין ממשחק במה רגיל: אין מימיקה,
קובעה ומבטאת רק התנועה וגוון הקול, העמדת יד או ראש של
הבובה, תנועות עדינות של אצבעות המפעיל.

גם בנים משתתפים בהצגה בתפקידים טכניים של במה וחשמל.

ה"צוות" כולל 120 בובות, לרבות חיות ופרחים. לא כולן
מופעלות בחוטים, חלק עובר על שרשרת על הבמה הקדמית. פרט
למקהלה הגדולה, המופעלת ע"י חוטים משותפים, הרי כל בובה
היא יחידה בפני עצמה, מופעלת ליחוד. ראשי הבובות עשויות עץ
פלסטי, המותך לתוך דפוסים גבס; הגוף עשוי עץ קל. ה"אווירון"
המפעיל את הבובות הוא עשוי אלומיניום.

בתיאטרון בובות, שהוא כלו אילוזיה, נודעת משנה חשיבות
ללווי ההצגה בצליל ובצבע. התפאורות הן מעשי ידי דוד בן-
שלום, לפי ציוריהם של אנטול גורביץ; המוזיקה נכתבה במיוחד
להצגה ע"י אלונה טורל.

ז ה ת ח י ל ע מ ע ז

עם החיכת עץ. פעם אחרי העבודה ישבנו בנגרייה. הונזו סיבב
בין אצבעותיו גוש עץ קטן, עץ אקליפטוס אדום, ובסכין חדה
התחיל לחתוך בפניו החלקים של העץ קוים עמוקים, בלתי נמחקים.

כמה ימים אחרי זה הוא הראה לי ראש - קוים מסורבלים
מגולפים מהעץ הקשה, הסרבני. חיוך היה נסוך על פניו של
הראש, חיוך מאד מעודד. בירכתי אותו לשלום - אזניים היו לו
לשמוע ועיניים לראות ולחייך בהן. בקיצור - בבחור הזה שוב
לא נבעה שום סכין, כזה הוא נשאר. רק צבעים קבל עוד, וגוף
וגפיים ומערכת הנעה. באותו יום קראו לו בשמו: ש מ ה " ל ה.

כבכור, היה תפקידו מלידה להראות את הדרך לכל אלה שבאו
ונולדו אחריו מדי שבוע: המלח, המורה, בנים ובנות. גובה
כולם לא יותר מרגל, רוחב הבמה שני מטר.

האם אנסה לתאר את ההצגה הראשונה בגבעת-חיים? 60 ילד -
כלם כבר רכבו על חמור וגם על סוס, מגדלים עופות ושפנים,
שוחים כדגים - אבל מעטים מהם ראו אי-פעם עיר, או חלון-ראוה.

הונזו שיחק את ה"כוכבים", מחזיק בשתי ידיו את ה"עול",
מערכת פשוטה של מקלות בהם מניעים את החוטים. אני עזרתי על

ידו, בהגשת הבובות, נגינה בגרמפון, שיחקתי תפקידי משנה-
והצאתי לקהל דרך אשנב התצפית.

שמח"לה פתח - הילדים הריעו לו והתיידדו אתו. מהרבע הרא-
שון הוא היה בחיר לבס. הוא רקד - לא היה כל כך קשה להרקיד
אותו. פסנתר נחמד היה על הבמה ואמן במקסורן שחור דפק עליו.
שמח"לה דבר בשפת הילדים, ידע לרקוד הורה, הוא "בסדר".

מקום העלילה עבר מהכיתה ליער, מיום ללילה, לחלום של
ילדים היוצאים לראות את נמלה החדש של תל-אביב. אחרי הקלעים
נעשה לנו חם - התחממנו מהתלהבות הילדים וממשחק הבובות.
אלה החלו להיות מתחת ידינו, להתבדח בדיחות קטנות בחוטים,
לעשות אימפרוביזציות משלהם. לא היה לנו ספר, וכתב-יד רק
בקוים כלליים. בנוחיתנו דברו בקול גבוה וצורמני, והגבורים-
הגברים בבס גברי עמוק.

בערב הגשנו אותה ההצגה למבוגרים, בחוספת תבלינים...

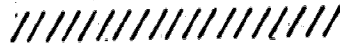
בערב שבת רי זה העמסנו על כרכרה את הבמה, ארזים עם
הבובות וכלים, את השחקנים, ונסענו להציג במעברות.

אחרי ההצגה הראשונה הזאת השתנה הרבה. מבחינה טכנית:
ראשי הבובות היו כבדים מדי וקשה היה לגלף אותם. הונזו מצא
פתרון: עיצב את הראשים מחימר ועל זה הדביק שכבות שכבות של
נייר רך. הנייר התקשה, החימר הוצא, ונשארה מסכה קלה וטובה
נוחה לצביעה. שיטה זו דרשה ראשים קצת יותר גדולים, ובעיק-
בות הראשים גדלו הבובות עצמן לגובה כפול, של שני רגל.
בהתאם לכך התרחבה הבמה. צוות העובדים עלה לשמונה.

זכריה

(רשימה ז נלקחה מדברים שנכתבו שש שנים אחרי
ה"פרמירה, בשבי הגרמני. סיימתי אותה אז כך:

"הייתה לי הזכות לעמוד על יד עריסתו של הבובטרון,
להרקיד בקצות אצבעותי את שמח"לה, שמחתנו הקטנה")

מהצגות הבובטרון בשנותיו הראשונות:

נרקיס מלך הביצה; "אגדה שלשה וארבעה" לביאליק;

"מלך בור" - נכתב במיוחד לבובטרון ע"י יעקב שמעוני,
אז חבר גבעת-חיים

"משפט בני היער" לאנדה פינקרפלד.

האופריה בגרוש; "עלי כינור" לשלום עליכס;

25

סביבו. בשנים האחרונות כבר צופננו במקצת את הבנינים וגם הכנסנו בתים באמצע בין בנינים קיימים - ויש אומרים שהרחקנו ללכת במלאכת הציפוף. על כל פנים אין עוד אפשרות למצוא מקום אפילו לבנין אחד בחוץ שטח השיכונים הקיימים.

על כן לא נשארה לנו ברירה אלא להתחיל לבנות בקומותיים ובדרך זו לנצל את אדמתנו באופן מקסימלי. יש טוענים כי בניה זו בכלל יותר טובה מבחינות רבות. אני אינני טוען כך, אך מחוטר ברירה עלינו להגיע למסקנה זו אפילו יוכיחו כי בניה בקומותיים פחות טובה, יותר יקרה, ועוד מיני חסרונות.

איננו ראשונים בדרך זאת. משקים רבים בונים בקומותיים, ויש גם שיכונים של 3-4 קומות. אפילו משקים קטנים בעלי זרבה גדולה של שטחים במרכז המחנה עברו לבניה זו. בטיול לדרום מצאנו בתים בני קומותיים בפלמחים, בארי, כיסופים, משאבי-שדה ורביבים.

המצב יהיה קשה גם אחרי שנעבור לשיטה זו, כי זאת אשליה לחשוב כי בית קומותיים דורש רק חצי שטח ליחידת דיור. בנין גבוה יותר דורש מרחק גדול יותר בין בית למשניו. אך יש בזה הסכון גדול.

אפשר להתעלם מכל הנאמר כאן רק במקרה אחד: אם חושבים שקבוץ זה דבר ללא עתיד ומיותר לחשוב כיום על מה שיהיה בעוד 10 שנים! ישוב אשר מרגיש אחריות לגבי עתידו מחויב לתכנן את המחנה כבר היום כך שגם בעוד 10 שנים יהיה מקום מחאים לבניה שיכונים לזקוקים להם.

נשארה בעיה התכנון: למרות שיש כבר תכניות רבות ואפשר לבחור ביניהם, ולמרות שבצעו כבר תכניות רבות ואפשר לבוא ולראות - לא מן הקלות הוא למצוא תכנית מתאימה לצרכים שלנו מבלי להגדיל את התקציב באופן ניכר. הנסיון מלמד אותנו כי דיונים על תכנית שיכון חדשה עלולים להמשיך חדשים רבים. על כן יש לגשת מייד לדיונים ולגבש בהקדם הצעה על שיכון ותיקים בקומותיים.

מובן מאליו שקודמת לבחירת התכנית עצם ההחלטה העקרונית על בניה בשתי קומות, אשר צריכה להתקבל באספה הכללית.

א.ג.

חברים אשר ירצו להעלות קוים לדמותו של צבי ז'ל או לחת בטוי לוגשותיהם מהבקשים למסור לי את רשימותיהם בימים הקרובים ביותר, עד יום ה', 4 ביוני.

ל.

מתוך ההקדמה לספרון "תיאטרון בובות" לדוד בן-שלום, שיצא לאור בשנת 1946 בהוצאת הקבוץ המאוחד:

"תיאטרון בובות טוב דורש דרישות אמנותיות רבות ומגוונות מכל הלוקח חלק בו: המחבר והכמאי, הקריין והזמר, ועל הכל - האופרטור, המניע את הבובות - כל אחד מהם מגלה כאן את נפשו האמנותית ואת חושו הפסיכולוגי במסירת תוכן דיבורו, גווני קולו, פרטי תנועותיו, של השחקן הקטן המתנועע על הבמה הזעירה לעתים קרובות אתה שוכח לחלוטין שאין כאן אלא בובות שיד נעלמת מניעתן מלמעלה תוך משיכת חוטים בלתי נראים...

"תיאטרון הבובות ... נוחן מקום לילד להשתתף בו בעצמו, להפעיל בו את מרצו ולטפח בו את דמיונו היוצר ... תיאטרון בובות אינו צעצוע, מאפשר הוא עבודה רצינית עם כל הצד המשע-שע שבה ... אין כמוהו לפיתוח הטעם הטוב, כושר הכיור והציוו, קריאה נאה ודיקציה משובחת, ואפילו - לעבודה בלשון ובספרות בהכנת המחזה והדיאלוגים ... העובדים כאן הם תמיד אנונימיים, עומדים בצל: הצלחת ההצגה היא הצלחת כל הקבוצה - יש כאן הרבה גם לחינוך לשיתוף-פעולה."

- x - x - x - x -

מתוך "יומן גבעה-חיים"

12.3.41: (אחרי הפרימירה של "מלך בור"). "כל מלה האמורה תראה כקלה ערך לגבי אותה עבודה שהושקעה בהצגה שאיננו הערב ... הנה הנחיל לנו חבר בעבודתו העקשנית יצירה בעלת ערך גם לנו וגם לדור הצעיר. הרעיון שאוב באמת מהמציא חיינו: הפרייה השממה בעזרת המים הנקנים בעבודת כפיים ורצון חזק בלתי נכשל."

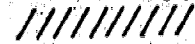
"מה העלה את ההצגה לילדים למאורע בחיי חברתנו? התשובה פשוטה: הרמה התרבותית. מה שלא הצלחנו אנו להשיג בהרבה נשפיים והצגות למבוגרים הושג כאן ... מעטים הם המאורעות העלולים לתת לילדינו כהצגה זו של הבובטרון, ואמנם הילדים היו מאושרים מעל לכל משוער..."

14.7.42: "אח שתי ההצגות האחרונות "מלך בור" ו"אגדה שלשה וארבעה" ראו 18000 איש, מבוגרים וילדים."

- x - x - x - x -

הצגות יותר מאוחרות של הבובטרון:

"תינוק שנשבה" לפוערובך; חידוש "מלך בור" בשנת 1952; "באר הטועים" לאהרון מגד.

נסיון של סיכום

יש לברך על כך שמערכת היומן נתנה בחצי השנה האחרונה מקום רחב כזה להערכת צורת החגים הקבוצנו. נדמה לי שכדאי לסכם את המצב: ועדת התרבות לא הצליחה לתת לחגים את הצורה הראויה והמצופה על ידי הציבור.

לדעתי אין גם סיבה לקוות לשנוי בענין זה. בהתחלת השנה פורסם מאמר חשוב של סבנקין ב"בקבוץ" ושם הוא מזהיר את ועדות התרבות לא לתת לציבור במקום תרבות - בידוד. לי נראה כי זה בדיוק מה שועדת התרבות שלנו עושה, והגרוע הוא שהיא עושה את זאת מתוך הכרה. הועדה אמנם חרוצה, אבל אין היא מרבה תרבות. כל התעמקות אינה נהנית מתמיכתה. נסיון להמשיך בלימוד אחרי גמר ה"ירח" לא קבל שום עידוד, נסיון ליצור חוג של "לנו איכפת" כפי שהוא קיים בקבוצים אחרים, הושם לאל - ולבסוף הרחיקו מאתנו את ה-1 במאי באופן היסטורי (תערוכת התמונות) ובאופן גיאוגרפי (אמריקה הדרומית).

כל המשתתפים בויכוח על 1 במאי ציינו את ערך הנסיון של יום העיון. אבל ועדת התרבות דחתה את הרעיון הזה השנה ולא הואתה בו כל ענין.

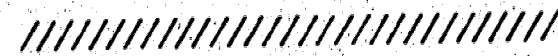
אין ספק שלכל פעולה ואי-פעולה בשטח התרבות יש השפעה גדולה על הציבור. הציבור אינו יכול בעצמו לשוות צורה למאורעות שונים ולארגן פעולות תרבותיות - הוא תלוי בועדה וזה תפקידה.

הרכב החברים שלנו, גיל כשקנו ומצבו הגיאוגרפי במרכז הארץ מאפשר ומחייב לעשות ממנו מרכז תרבותי חשוב. למעשה הננו עדים לנסיגה, וכשאנו רואים את השבת ואת ערב השבת כיום מקודש לתרבות, הרי עולה לעתים הרגשה של חילול הקודש.

נחוץ לנו בידור על פעולת התרבות באספת הקבוץ, וחשבון נפש רציני מאד.

ראובן קליש

- x - x - x - x -

ל ב ו ב ט ר ו ן - מ ז ל ס ו ב ל י ו ב ל ה-25.
ל ה נ נ ז ו - א י ת ו ל י ה צ ל ח ה ט ו ב י מ ע מ ח י ד ו ש
ה פ ע ו ל ח ן

את המכתב הבא מאת זיגמונד פרויד מצאתי לפני חדשים אחדים במקרה בכרך מכתבים פרטיים שפורסם לא מכבר. השבתי שיש בו ענין ותרגומתי אותו, ומאז הוא מחכה לפינה ריקה ביומן. עתה, כשעומדים להציג על אחת מבמותינו מחזה מחיי ההוגה הדגול, יש בו אולי אפילו "אקטואליות" מסוימת.

המכתב נכתב אל מסדר "בני ברית" בווינה ב-26 במאי 1926, אחרי יום הולדתו ה-70 של פרויד - אליו הוא קבל, דרך אגב, ברכות מרוב האוניברסיטאות בעולם, פרט לאוניברסיטת - וינה!

"היה זה בשנת 1895, כשניתן לי בראשונה להסתכל לתוך מעמקי חיי היצר. ראיתי דברים שגרמו התפכחות, ואף פחד. פרסום ראשון של ממצאי הכלתי רצויים האלה הביא לי לאבדן חלק גדול מקשרי האישיים. הייתי מנוודה, מוחרם על ידי כלם. בבדידותי זו עלו בי בעגועים אל חוג אנשים מובחרים, בעלי שאר רוח, אשר יקבלו אותי תוך ידידות, על אף עזת הפנים שלי. הצביעו לי על אגודתכם כעל מקום בו אפשר למצוא אנשים מעין אלה.

רק רצוי היה לי כי הייתם יהודים. הרי גם אני הייתי יהודי ותמיד נראה לי לא רק מחוסר כבוד עצמי אלא גם מחוסר כל טעם להתכחש לעובד זה. אני חייב להודות: לא קשרה אותי ליהדות, לא האמונה ולא הגאווה הלאומית. תמיד הייתי כופר, הונכתי ללא דת, אם כי לא בלי כבוד בפני דרישות התרבות האנושית המכוננת "מוסריות"; ואם הייתה בי אי-פעם נטיה לגאווה לאומית, הרי נסיתי תמיד לדכא אותה כי ראיתה כמסוכנת והרת אכזב - לאור קורות העמים בהם אנחנו היהודים תיים.

"אולם נשאר עוד מספיק כח משיכה של היהודים והיהדות, כחות מעומלמים שבנפש, טרומיים וחזקים, אם כי אין לבטא אותם במלים. נשארה התודעה הברורה של הזהות הפנימית, הסוד הכמוס של עיצוב הנפש. לכל אלה נוספה ההכרה כי רק להיותי יהודי אני חייב תודה על אותן שתי תכונות שעמדו לי בדרך חיים קשה: ביותי יהודי מצאתי עצמי מפשי ממשפטים קדומים המגבילים אחרים בשימוש בשכלם; ובהיותי יהודי הייתי מוכן להיות באופוזיציה ולוותר על ההסכם עם הרוב.

"כך הצטרפתי אליכם. לקחתי חלק בשאיפותיכם ההומניות והלאומיות, וכשחיי לי ידידים ביניכם. לא הייתה אפשרות שאשכנע אתכם מחורותי. אבל בזמן שאיש באירופה לא רצה לשמוע ממני, ואף בווינה עדיין לא היו לי תלמידים, הייתם אתם אלה שהקשיבו לי הקשבה מיטיבה. הייתם הקהל הראשון שלי."

25

מס' 720

יומן הבטיחה

גבעת חיים הקיבוץ הפאוחז

ב' תמוז תשכ"ד
12 ביוני 1964

* * *

סוף סוף זכינו והושלם צוות המזכירות.

יש הרגשה בתוך הצוות הקיים שעתה נוכל לפועל בצורה טובה ויעילה יותר.

נתברך כי מרים וחנן ישתלבו היטב בתפקידים המוטלים עליהם, וכי יחד, בחברות טובה, נצליח להרים דברים ולשפרם. ולחברה כלה - יתר שותפות, יתר אמן וחברות עשויים להיות מנוף להעלות את חיינו ולהוסיף טעם להם, וליצור שביעות רצון וגאווה.

בישיבה הראשונה בהשתתפות כל חברי המזכירות הוצע לקיים מספר דיונים כוללים - ולנסות להתוות קוי פעולה, להשתדל להדביק את הדברים ולא להיגרר אחריהם. הלוואי ונצליח לעמוד בתכניות.

ובינתיים אנו דנים בבעיות שוטפות.

א* התקיים דיון בעניני עבודה. צוין בברכה (וכן עשינו זאת באספה - הענות הציבור כולו לגיוס לדילול תפוחים. אפשר לומר ללא היסוס שגיוס זה, בהענות החברים ובדרך האר-גונית בה בוצע, הגו המוצלח מכל הזכור בשנים האחרונות. הדבר מעודד מאד, ואנו מקווים שזהו סימן ופתח להענות דומה לתביעות שהמשק החקלאי הגדל יתבע בעתיד. כדאי לשמוע את אנשי המטע - למרות כל הקשיים שהם עומדים בהם הם פלאי שבחים ותודה.

החברים מתבקשים לא לפנות אל חצרן בתי הילדים בבקשות לרהיטים למיניהם. אם יש רזובה מסוימת של רהיטים ישנים, הרי היא דרושה לבתי הילדים, ואי-אפשר לפזר את הדברים.

XXXXXX

מתקרבת עונת הבשלת הפירות בגינות החברים - ואתה עונה של כאב לב על "סחיבות" וחבלות.

חברים משקיעים הרבה עבודה וחיבה בטיפול בגינות ובעצים, עטיפת הפרי ועוד, ומגיע להם קצת להננות מהתוצרת ולהתחלק עם מי שהם מעונינים.

הילדים מתבקשים להראות קצת הבנה והתאפקות ולא לחבל בפרי ובעצים.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

בדף האמצעי של היומן, המספר על הבוטרוץ, חולק לעתונאים בשעת ה"פרמיה" ביום ד' - לכן המספור המשונה של היומן!

++++

היומן הבא יהיה האחרון שאוכל לערוך אותו. אחרי כן אאלץ, מסיבות פרטיות, להפסיק את עריכתו לפחות להודשיים.

בהכנת היומן הזה דפדפתי הרבה ביומנים ישנים - בחיפוש אחרי חומר על הבוטרוץ. ראיתי כי לפנים היה היומן אחרת - יותר חי, יותר רב-גווני, יותר משקף את הנעשה במשק, בשטחי עבודה שונים. גם אז לא נידבו לערוך את החומר, הוא הלך ושאל ונדנד...

לדעתי רצוי וההכרחי הוא שעריכת היומן תעבור לידי חוג מבין הצעירים, עם אחד או אחת מרכזי שיעשה את העבודה - ביותר מרץ, בפחות מעצורים.

ל.